

# Klasje

HRVATSKO DRUŠTVO LJUBLJANA / HRVAŠKO DRUŠTVO LJUBLJANA



22 godine Hrvatskog  
društva Ljubljana

Slavna pijanistica,  
slovenska Dubrovčanka

# Klasje

HRVATSKO DRUŠTVO LJUBLJANA / HRVATSKO DRUŠTVO LJUBLJANA

KLASJE 1 | OŽUJAK/MAREC 2015

ISSN 2386 0065

## NAKLADNIK / ZALOŽNIK

HRVATSKO DRUŠTVO LJUBLJANA, BRILEJEVA ULICA 14,  
1000 LJUBLJANA

## ODGOVORNI UREDNIK

PETAR ANTUNOVIĆ

## LEKTORICA

MILA VUJEVIĆ, prof.

## UREDNIČKI ODBOR

IVAN BOTTERI, IVANA LAH STIPIĆ, VESNA HRDLIČKA  
BERGELJ, ANITA KORITNIK I KATICA ŠPIRANEĆ

## PRIJELOM I TISAK

BOEX DTP, D. O. O.

## FOTOGRAFIJE

PETAR ANTUNOVIĆ, IVAN BOTTERI

## NAKLADA

150 PRIMJERAKA

LIST JE IZAŠAO ZAHVALJUJUĆI PODPORI

Javnog sklada republike Slovenije za kulturne dejavnosti,  
Sirius AP, d. o. o., Zvezda, d. o. o., RAM 2, d. o. o.



# Sadržaj

3. Uvodnik
4. Petar gradi mostove kulture i tolerancije
9. 22 godine Hrvatskoga društva Ljubljana
10. Da nam klasje zdravo zrno rodi
12. Đanino Kutnjak – novi predsjednik Saveza hrvatskih društava u Sloveniji
14. Petar Antunović prenosi iskustva na mlađe
15. Zahvalnica Hrvatskoj turističkoj zajednici
16. Slovensko-hrvatska događanja i mi
20. Slavna pijanistica, slovenska Dubrovčanka
21. Sveti Nikola, Miklavž i tri generacije
23. Hrvatski kroz igru
25. Ruža hrvatska
26. Veselo i radostan dan otvorenih vrata Hrvatskoga društva Ljubljana
27. Kreće novo doba Hrvatskoga Društva Ljubljana
28. »Zeleno okolo nas« – ususret Moliškim Hrvatima
31. Gangster te voli u Kinoteci
32. Nataša Kupljenik, hrvatska slikarica pjesnikinja
33. Dela arhitekta Jožeta Plečnika na Hrvatskom

# Uvodnik

*Bit ćemo zdravo i plodno klasje Pred nama je opet usamljena ledina koju moramo učiniti plodnom, pa i kada je u blizini korova. Mnogo toga ne ide nam na ruku. Jesmo društvo hrvatsko, a sve ili skoro sve moramo činiti kao da smo sami na ovome svijetu. Je li Hrvatskoj problem da nam je blizu pa smatra da nam pomoći ne treba? Je li Slovenija preblizu Hrvatskoj pa smatra da nam je pomoći iz Hrvatske svakodnevna te više pomažu one koji imaju malo dalje svoje matične domovine? Znamo da ako učinimo više, posebice u kulturi, da će nam se priznati, a možda će nam netko i od negdje i pomoći. Znamo i kako to postići. Najprije i prije svega moramo sami. Činiti male stvari koje puno znače. Takvo je i ovo klasje oko kojega se trebamo skupiti kao što je i ono skupljeno te tako raste i daje plod. Neka ovaj časopis bude redovita smotra onoga što činimo, kako djelujemo i pregled onoga što treba učiniti. Trebamo govoriti o tome kako mi doživljavamo matičnu domovinu Hrvatsku i drugu domovinu Sloveniju i kako se grade prijateljski odnosi dvaju naroda i dviju susjednih prijateljskih država. Neka bude riječi o tome što jesmo i što smo bili, o tome kako živimo, tko nas posjećuje i kome idemo u posjete. Činimo koliko možemo u razvijanju hrvatske kulture na svim područjima, od tradicionalnih ručnih radova, do likovnog stvaranja, pjesama i folklora. Kod svih tih aktivnosti neka dođe do izražaja hrvatski jezik, ali poštujemo, cijenimo i upotrebljavajmo u prigodama i slovenski jezik. U svemu tome očekujemo i moralnu podršku Katoličke crkve i vjerujemo da će dragi Bog našim hrvatskim svećenicima u Sloveniji pokazati put do naših duhovnih potreba te da će oni još bolje razumjeti naše življenje izvan matične domovine.*

*Sve te želje i potrebe mi Hrvati u Sloveniji i posebice u našem društvu ispunjavali bismo puno učinkovitije kad bismo bili priznati kao manjina. U sklopu Saveza hrvatskih društava u Sloveniji pokrenuli smo inicijativu za priznavanje Hrvata kao manjine. Nismo zadovoljni ni podrškom ni razumijevanjem za ostvarenje te inicijative. Niti je Hrvatska u tome ustrajna niti je u Sloveniji izražena politička volja, što nam daje moralno i formalno pravo da budemo ustrajniji i temeljitiji u svojim zahtjevima. Naše društvo u tome ima veliku ulogu jer su baš njegovi članovi bili među prvim inicijatorima priznavanja Hrvata kao manjine u Sloveniji. Što budemo aktivniji, to ćemo biti bliži tom velikom cilju. Svako »Klasje« čini značajan korak bliže tom primarnom cilju.*

**Petar Antunović**  
Predsjednik Hrvatskoga društva Ljubljana



# Petar gradi mostove kulture i tolerancije

Razgovor s našim predsjednikom Petrom Antunovićem

## RAZGOVARAMO S PREDSJEDNIKOM HRVATSKOGA DRUŠTVA LJUBLJANA

Petrom Antunovićem o njegovome životnom putu, koji je od početka do ovih i sljedećih dana i godina popločen crveno-bijelim hrvatskim pločama od hercegovačkoga kamena, koji je ugrađen u mnoge mostove na Neretvi, pa i onaj velebni mostarski, u gradu mostova i čuvara mostova. Iz kamenoga Mostara Petar je krenuo u široki svijet, ali je ostao u duši i srcu vezan uz Mostar i mostarske hrvatske korijene. Kamen mu je odredio i dao, a on je to prihvatio kao načelo života: rad i poštovanje, ustrajan rad i čvrsto poštovanje. Na otvaranju međunarodnog festivala kulture »Mostarsko proljeće« 2014. godine ??? svečana govornica rekla je da taj »festival već dugi niz godina u Mostaru, gradu mostova, gradi jedan novi most, možda čak najljepši, a to je most kulture, umjetnosti, dijaloga i tolerancije, koji povezuje države, narode i ljude«.

Vidite li Vi u toj činjenici iznikloj na mostarskoj grudi i svoje osobno poslanstvo u životu i odnosu s ljudima, u dijalogu i toleranciji i u neizmjernoj brizi za očuvanje hrvatskoga identiteta i dostojnoga ugleda Hrvata kao europskoga i civiliziranog naroda visoke kulture i slavne povijesti?

Moje djelinjstvo u Mostaru, koje je proteklo u školskom i obiteljskom odgoju, ispunilo me je ponosom da sam Hrvat i da sam taj osjećaj, iz te sredine kršćanskoga i civilizacijskoga odgoja, ponio sa sobom na studij u Sloveniju. I danas više puta ponavljam neke riječi svoga pokojnog oca, koji je

rekao da je najplemenitije u životu pošteno i dobro ime i da je to jače od smrti. Ta njegova izreka ostala je sve do danas u mojoj duši i srcu.

Što su Vam najviše dali Vaš rodni Mostar, Vaša obitelj i Vaši roditelji da Vam ostaje u sjećanju i vođenju kroz život?

Moji roditelji bili su radišni i pošteni, bez obzira na činjenicu da nam politički sustav tada nije bio naklonjen i da smo zbog toga imali teškoća.

Koja je bila sljedeća točka Vašeg životnog puta, nakon odlaska iz Mostara?

Došao sam na studij u Sloveniju, koja je postala moja druga domovina, ali u ovih 50 godina, koliko ovdje živim, nisam nikada zatajio da sam Hrvat, što su moji prijatelji Slovenci jako cijenili. Uvijek su govorili: Petar cijeni svoje i tako će i naše. Znali su reći da sam veći Slovenac nego svi oni.

Jeste li već u vrijeme studija imali veze s Hrvatima u svijetu i s pripadnicima drugih naroda? Kako ste doživljavali taj novi svijet?

U vrijeme studija u Ljubljani Hrvati smo se okupljali u društvu »Hercog Stjepan Kotromanić«, koje je djelovalo od 1963. godine do raspada Jugoslavije, zapravo do 1993. godine, kada smo se dogovorili da u Ljubljani osnujemo Hrvatsko društvo Ljubljana.

Poslije studija ostao sam u Ljubljani i bio zaposlen u »Litostroju«. Posebno smo se nas nekoliko isticali na novim programima za turbine, ali sam poslije godinu i po dana otišao na rad u Njemačku, gdje sam bio do 1989. godine. Tamo sam se lijepo snašao u novoj sredini. Primili su nas jako dobro –

kao stručnjake i takvima smo se pokazali. Sa mnom su bila dva moja kolege sa studija: Alojz Novak i Grega Šifrar, koji su mi do danas ostali dobri prijatelji. Tamo u Njemačkoj bio je drukčiji način rada, ali smo ga dobro prihvatili i usvojili, tako smo primali i nagrade za neke naše projekte. Kada sam se vratio u »Litostroj«, te stvorene radne navike u Njemačkoj ljudi su cijenili, ali neki su ipak mislili da pretjerujemo u preciznosti i dosljednosti.

Jeste li se tada u slovenskoj sredini okupljali kao Hrvati? Znamo da ste svoje hrvatsko podrijetlo uvjek otvoreno očitovali. Nekada to nije bilo politički podobno. Ipak, kako ste Vi to činili i kako ste doživljavali odjeke i prijem kod ljudi u Sloveniji?

Mi smo se često okupljali. Imali smo piknike na Savi. Svugdje sam isticao svoje hrvatsko podrijetlo. To je bilo i onda i danas dobro primljeno. To bih savjetovao i drugim Hrvatima ako su možda u dilemi jer kada okolina vidi da cijeniš svoje, onda će cijeniti i tebe i twoju sredinu iz koje dolaziš. Zbog toga do danas nisam nikad trpio bilo kakve neugodnosti. I to povezujem sa svojim roditeljskim uzorom i odgojem u obitelji.

Kada Vam je sazrela misao i ideja da se uključite u hrvatska društva, odnosno u organizirana okupljanja Hrvata?

Mi smo se okupili 1993. godine u prostorijama tvrtke Ivana Garića IBS sistemi i potpisali deklaraciju o osnivanju Hrvatskoga društva Ljubljana. Organizirali smo velik broj dobro posjećenih i vrlo kvalitetnih kulturnih događanja. Recimo izložbu najpoznatijih hrvatskih slikara u Cekinovom dvorcu u Ljubljani. Novine su tada pisale da bi svaki slovenski slikar poželio imati takvu izložbu i takav posjet izložbe. Imali smo velikih teškoća u organiziranju te izložbe jer su to bile teške ratne godine u Hrvatskoj i već samo prenošenje slika preko granice bio je velik problem koji je trebalo rješavati. Posebno sam ponosan na izložbu »Urbicid u Mostaru 1992«, sa 162 panoa, koja je bila u Plečnikovoj sobi Fakulteta za arhitekturu u Ljubljani, a zatim i u Gradskom muzeju Ljubljana. Izložbu je otvorio tadašnji gra-

donačelnik Ljubljane Jože Strgar. Organizirali smo zanimljiva predavanja, primjerice Stipe Mesića, prije nego što se kandidirao za predsjednika Hrvatske, i drugih zanimljivih osoba iz javnoga života Hrvatske i Slovenije. Tada smo uz podršku prvoga hrvatskoga veleposlanika mr. Miljenka Žagara ustanovili Savez hrvatskih društava, kojemu je pristupilo sedam hrvatskih društava iz Slovenije.

Kakav je u početku bio odnos hrvatske države prema Hrvatima u Sloveniji?

S dolaskom prvoga veleposlanika Miljenka Žagara ti odnosi postali su stalniji, konstruktivniji i konkretniji. Veleposlanik Žagar dao nam je veliku moralnu podršku u osnivanju Saveza hrvatskih društava, a čin osnivanja bio je u prostorijama veleposlanstva.

Što su konkretno hrvatska društva i Savez činili za očuvanje i njegovanje hrvatskoga jezika, hrvatskih tradicija i hrvatske kulturne baštine u Sloveniji, a što bi još trebalo činiti i što ćete činiti u Hrvatskom društvu Ljubljana?

Da, organizirali smo učenje hrvatskoga jezika, a dolazak i boravak profesora iz Hrvatske plaćalo je ministarstvo kulture Republike Hrvatske. Unatoč oscilacijama očuvalo se kontinuitet djelovanja Hrvatskoga društva Ljubljana, pa smo organizirali susrete s hrvatskim i slovenskim književnicima, susrete i druženja na izletištu Mostec, što je bilo vrlo dobro posjećeno. Sada bi trebalo ponovno animirati Hrvate, koji su tada bili vrlo aktivni u društvu, uključujući i mlađe generacije. Imali smo vrlo dobre odnose s Katoličkom misijom u Sloveniji, koju smo podržali i pomogli u izdavanju zbornika o njezinome djelovanju od osnutka. Kasnije je suradnja s Katoličkom misijom postala manje sadržajna i još uvjek nije takva kakva bi trebala biti, premda bi upravo okupljanje mladih u Katoličkoj misiji moglo pozitivno utjecati na aktivniji doprinos mladih u našem i drugim hrvatskim društvima. Nadamo se da će se početne želje o doprinosu Katoličke misije u okupljanju Hrvata, uz



Božju pomoć, i ostvariti. Mi takve pomake želimo i očekujemo.

Je li pitanje priznavanja pravnoga statusa manjine Hrvatima u Sloveniji, po Vašem mišljenju i mišljenju mnogih očito središnje pitanje, prodrlo u sve programe i djelovanje hrvatskih društava u Sloveniji? Koliko je to pitanje živo u našem društvu?

Mi smo 7. ožujka 2011. pokrenuli inicijativu za priznavanje pravnog statusa manjine Hrvatima u Sloveniji i taj dokument uručili smo slovenskome parlamentu (Državnom zboru Republike Slovenije), a 7. travnja iste godine dokument inicijative predali smo i Hrvatskom saboru. Očekivali smo svestranu pomoć hrvatske države u priznavanju prava manjine, sukladno reciprocitetu priznate slovenske manjine u Hrvatskoj. Cijelu godinu dana nismo primili nikakav odgovor ili odjek, pa smo u ljeto 2013. godine uputili požurnicu slovenskome parlamentu, a o svemu tome upoznali smo i Hrvatski sabor. Iz slovenskoga parlamenta odgovoreno nam je da je naše pitanje proslijeđeno Ustavnoj komisiji parlamenta, gdje se još nije razmatrala potreba inicijative za promjenu Ustava, što bi tek omogućilo priznavanje manjine. Predsjednica Ustavne komisije Državnoga Zbora Maša Kociper odgovorila nam je 14. listopada 2013. da je s našom »inicijativom upoznala članove Ustavne komisije, koji će prosuditi hoće li prihvatići vašu inicijativu i pripremiti konkretan prijedlog za promjenu Ustava«. Do danas nema nikakvih nacija da bi se to moglo dogoditi. Predsjednica Ustavne komisije objasnila nam je da je za »početak postupka promjene Ustava Republike Slovenije potrebna suglasnost najmanje 20 zastupnika ili vlade ili 30 tisuća potpisa birača«. Treba ovdje reći da su pitanje priznavanja hrvatske manjine pokretali svi državni dužnosnici u prigodama službenih susreta s predstavnicima slovenske države. Slovenija to pitanje ne rješava, unatoč obavezama koje ima kao članica Europske unije u zaštiti i očuvanju manjina. Mi smo od jedne delegacije Vijeća Europe koja je bila u službenome posjetu Sloveniji

ji čuli više netočnosti o pravim uvjetima našega djelovanja, primjerice rekli su nam da su oni upoznati kako mi imamo svoju radio postaju, svoje novine i drugo, što naravno nije bilo točno i do danas to nemamo. Činjenica jest da u Sloveniji ne postoji politička volja za priznavanje prava manjine, ali isto je tako činjenica da Hrvatska ustraje na reciprocitetu u priznavanju prava nacionalne manjine Hrvatima u Sloveniji.

Možemo reći da hrvatska društva vrijeđe onoliko koliko i kako rade i koliko su ta djela vidljiva, dostupna i pristupna u Republici Sloveniji i Republici Hrvatskoj. Iz vaših novih poteza može se zaključiti da Hrvatsko društvo Ljubljana želi, može i treba biti predvodnik u jačanju ugleda Hrvata u Sloveniji i u ostvarivanju prava svih Hrvata kao nacionalne manjine. Kojim biste idejama Vi željeli i nastojali osvježiti prostor djelovanja u tom cilju?

Savez hrvatskih društava u Sloveniji i sva hrvatska društva, pa dakle i naše, upravo zbog činjenice da nismo priznati kao hrvatska manjina praktično nema sredstava za djelovanje i prisiljeni smo služiti se raznim improvizacijama i stalnim moljakanjem za pomoć od dobrih ljudi i tvrtki naših slovenskih i hrvatskih prijatelja. Naprotiv, slovenska manjina u Hrvatskoj takva prava ima i stoga ima i materijalne mogućnosti za kulturno i drugo društveno djelovanje u Hrvatskoj. Simbolična sredstva iz Javnoga fonda kulturne djelatnosti Slovenije (svega 300 tisuća eura prošle godine za sve etničke zajednice u Sloveniji) više su nego nedovoljna. Ipak imamo ideja i programe kako i u takvim uvjetima djelovati, prije svega na području kulture i njegovanja hrvatske kulturne baštine.

Vaša sklonost mladima stalno je prisutna. Neki pomaci već se vide. Kako vidite aktivnost mlađih u bližoj budućnosti?

Nastojimo sada aktivirati pjevački zbor, folklornu i literarnu skupinu, koje će pripremati programe za nastupe na prigodnim priredbama. Trebalo je pronaći mentore i to smo postigli. Rezultati će doći brzo i biti javno zamjetni.

Kako, kojim aktivnostima i programima privući brojne poznate i ugledne Hrvate koji žive u Sloveniji, u Ljubljani da budu aktivni i u našem društvu?

Odlučili smo se da Hrvatsko društvo Ljubljana pokrene izdavanje svojega časopisa *KLASJE*, koji će informirati i poticati naše članove, naše prijatelje i javnost u Sloveniji i u Hrvatskoj. Program djelovanja društva za ovu godinu pokušat ćemo ostvariti skromnim materijalnim sredstvima. Svoje projekte prijavili smo Javnom fondu za kulturnu djelatnost Slovenije, a to isto ćemo učiniti i prema Hrvatskoj matici iseljenika. Među tim projektima jest osnivanje sekcije žena i ručnih radova »Ruža hrvatska« i dječje skupine »Pčelice«. U svibnju nam dolazi u posjet Kulturno društvo »Picoki« iz Đurđevca. Također u svibnju sudjelujemo u komemoraciji hrvatskim žrtvama na Crngrobu kod Škofje Loke, s pjevačkim zborom iz Zagreba, te na Svetoj misi koju će slaviti naš vjerni prijatelj župnik Stare Loke, velečasni dr. Alojz Snoj. Krajem svibnja odlazimo u goste Moliškim Hrvatima u Italiji, koji tamo žive više stotina godina i još govore hrvatskim jezikom, čuvaju stare hrvatske običaje i priče iz djetinjstva. Naša članica Katica Špiranec objavit će svoju prvu knjigu, imat ćemo dan druženja u prirodi, u ljjetnom ugođaju.

Može li se pokušati s organiziranjem okruglih stolova o nekim ključnim, zanimljivim, pikantnim, izazovnim i kritičnim temama u kojima bi sudjelovali poznati Hrvati iz Slovenije i svijeta (prije svega iz Hrvatske)?

Da, dogovorili smo se da u našemu Klusu budu razgovori s uglednim osobama iz javnoga života Slovenije i Hrvatske, s Hrvatima i Slovincima o zanimljivim temama i pitanjima za naše čitatelje. Dakako, te osobe pozivali bismo u društvo da nam u predavanjima govore o svojem životnom putu i o javnom djelovanju ili da nam u živim razgovorima za okruglim stolom vode rasprave o zanimljivim temama današnjice. Na taj način obnovili bismo ono što smo prije više godina imali u našem društvu na

susretima književnika, umjetnika, političara i povjesničara.

Koliko Vam osobno znači i kako Vas unutarnje ispunjava Vaše dobro poznato humanitarno djelo i Vaš očinski odnos prema nemoćnima, napuštenima i potištenima u njihovim osobnim nesrećama?

Početak mojega humanitarnog djelovanja začet je još u roditeljskom odgoju, što sam ponio iz Mostara i u mojojmu srcu i duši, a sve to traje i danas. Od samoga početka mojega rada nastojao sam u svim mjestima pomagati onima koji su bili potrebni pomoći. Kasnije, u ratu prikupili smo 700 tisuća maraka humanitarne pomoći Mostaru, koja je evidentirana u spomenici Hrvatskoga društva Ljubljana, u čemu je sudjelovao i moj pokojni sin iz Amerike i nosio taj osjećaj za pomoć u srcu i duši kao draga nasljedstvo, zavjet svojoj obitelji i obiteljskome odgoju.

Kasnije se ta humanitarna aktivnost u pružanju pomoći nastavila i u Sloveniji, posebice u sklopu Lions Cluba, tako da sam 2011. godine proglašen najboljim humanitarcem Lions Cluba u Sloveniji. Posebno moram istaknuti da sam poslije smrti svojega sina ustanovio Fondaciju za financiranje pomoći slabima, slijepima i djelomično slijepim mladim osobama, koja evo već četiri godine uspješno djeluje i stipendira obrazovanje tih osoba s područja Kozjanskoga, kod čega sam vrlo zahvalan svim donatorima koji spremno i redovito svojim prilozima pomažu tu humanitarnu fondaciju. Prošle godine imali smo sedam stipendista, koji su nam jako zahvalni, što izražavaju u svojim iskrenim i dirljivim pismima koje od njih primamo.

Ako realno gledamo, osobna tragedija ljudi više okreće prema tome da od drugih očekuju, pa i traže pomoći, a kod Vas je izraženo upravo suprotno – osobna tragedija Vas je potaknula da drugima pomažete u potrebama i nevoljama. Kako to objašnjavate?

Tu želju i sklonost pružanja pomoći nemoćnima nosim duboko u sebi još iz djetinjstva, iz obiteljskoga odgoja i uzora koje su mi pružali moji roditelji. Uvijek sam sli-

jedio riječi Svetog pisma: Tko tebe kamenom, ti njega kruhom. To moja okolina dobro osjeća; da sam čovjek pružanja pomoći, a ne udaranja kamenom.

Zar ne bi to trebalo biti još prisutnije i kod nekih ljudi kojima je dužnost i zavjet da se brinu o utjehamu i bodrenju naših duša?

*Petar se zagledao u stijenu i daljinu, s osmijehom zadovoljstva, što mu se čini odgovor na ovo pitanje već u samom pitanju.*

Koja bi bila Vaša želja danas i poruka Hrvatima ovdje, nakon toliko godina djelovanja u organizacijama Hrvata u Sloveniji i Vaših ocjena o potrebi oživljavanja svega najboljega u hrvatskoj baštini?

Moja želja poslije 24 godine rada u Hrvatskoj zajednici u Sloveniji, u sklopu Hrvatskoga društva Ljubljana i Saveza hrvatskih društava u Sloveniji, kojega sam vodio zadnjih pet godina, jest da se kod hrvatskoga pučanstva u Sloveniji postigne velika sukladnost u nacionalnoj, kulturnoj i vjerskoj strpljivosti i poštovanju te da se postigne čvrsto zajedništvo i složnost u očuvanju i njegovanju hrvatskih korijena, hrvatskoga identiteta i ukupne hrvatske baštine u ovoj sredini u kojoj živimo. Ta sredina, ovdje u prijateljskoj Sloveniji, ne odbacuje nas, nego prihvata onakvima kakvi jesmo, sa željom i očekivanjima – što nam jasno izražavaju – da svoje hrvatske korijene ne tajimo, nego da ih čuvamo i njegujemo među njima, u zajedničkom prijateljstvu i razumijevanju, sa Slovincima i drugim državljanima Republike Slovenije, naše druge i drage domovine.

# 22 godine Hrvatskoga društva Ljubljana

TEKST:  
**IVAN BOTTERI**

FOTO:  
**PETAR ANTUNOVIĆ**

**HRVATSKO DRUŠTVO LJUBLJANA** osnovano je 11. prosinca 1993. na skupštini koja je bila na Železnoj cesti 18 u Ljubljani. Usvojeni su statut, program rada, finansijski plan i logotip društva, koji je oblikovao hrvatski i slovenski umjetnik Miljenko Licul. Na skupštini 18. travnja 1998. za predsjednika društva jednoglasno je izabran Petar Antunović, koji tu funkciju obnaša i danas. Na njegov poticaj i ustajnim nastojanjima istaknutih članova društva ostvarena je ideja o stjecanju vlastitih društvenih prostorija, koje su svečano otvorene 20. lipnja 2009. na Brilejevoj ulici u Ljubljani. Financijska sredstva za kupnju i uređivanje prostorija prikupljena su dragovoljnim prilozima članova društva, naših prijatelja i poslovnih suradnika, a Hrvatsko društvo Ljubljana prigodnim zahvalnicama trajno je obilježilo taj zajednički uspjeh Hrvata u Ljubljani i okolici. Tako su stvoreni prvi skromni uvjeti za stalno djelovanje društva. Naše djelovanje kroz ove 22 godine bilo je izraženo prije svega na području kulture, uz sudjelovanje uglednih gostiju iz Slovenije i Hrvatske. Humanitarno djelovanje društva započeto je još u vrijeme početka Domovinskoga rata, u skrbi za ratnu siročad u Hrvatskoj i Bosni i Hercegovini, što je bilo potaknuto u više prigoda kulturnih događanja, kao što je primjerice bila vrlo upečatljiva izložba »Mostar92-Urbicid«, koja je postigla široke međunarodne okvire u prikazima izložaka nakon Ljubljane u Mostaru, Parizu i u Chicagu.

Pred nama je novo vrijeme i novi izazovi s ostvarljivim ambicijama da ova godina bude godina preporoda našega društva u oku-

pljanju, animiranju i nastupanju uglednih Hrvata te organiziranim djelovanju svih generacija naših članova za dobro svih Hrvata u Sloveniji i domovini i za procvat prijateljske i nama vrlo gostoljubive Slovenije. Hrvatsko društvo Ljubljana na čelu sa predsjednikom društva Petrom Antunovićem, dopredsjednikom društva Antonom Pandžom, tajnikom Filipom Božićem i članovima. Izvršnog odbora: predsjednik odbora Ivom Češnik i članovi odbora Josip Marinić, Jadranko Grlić, Drago Prkić, Ivan Pšag, Slavko Tabac, Nikola Knežević, Nikolina Perković, Nika Perković, Ivanka Stipić Lah, Mate Abramović i dr. Tomislav Jukić. Nadzorni odbor: predsednik dr. Marko Vudrag, Mira Heinelt i Damir Bješić. Disciplinska komisija: Ljubica Heinelt, Ante Ković i Marijan Abramović.

SEZNAM USTANOVITELJEV DRUŠTVA: HRVATSKO DRUŠTVO LJUBLJANA

Primek in ime	Datum rojstva kraj rojstva	Stalno prebivalište	Podpis
ANTERIĆ Fran	04.10.1941 Trogir	Aduničeva 4 Ljubljana	
ANTUNOVIĆ Petar	29.06.1938 Konjic	V Murglah 70 Ljubljana	
BANOVIĆ Ante	24.04.1925 Hrvace, Sinj	Dunajska 113 Ljubljana	
BOBAN Rajko	13.06.1936 Sovlje, Grude	Jamova 56 Ljubljana	
DRLIĆ Alen	08.10.1952 Kakanj	Pot na Fuline 25 Ljubljana	
GARIĆ Ivo	07.09.1940 Vitez	Bravov Balnik 69 Ljubljana	
GLIBOTA Ljubo	25.10.1940 Silovo	Langoševa 18 Ljubljana	
JURKOVIĆ Ante	05.09.1937 Šibenik	Streljka 5 Ljubljana	
KORIJAN Dragos	20.07.1940 Građa	Bleččanska 2 Ljubljana	
LICUL Miljenko	06.08.1946 Vodejani	Trovaska 10 Ljubljana	
MALETIĆ Slavko	18.10.1942 Primorski Dolac	Okičega 9 Ljubljana	
MATOIĆ Branka	18.02.1948 Adamovec	Plešičeva 41 Ljubljana	
MOŠKOV Ilija	28.06.1931 Kotor	Bravov Ulčkar 92 Ljubljana	
MOŠKOV Marijan	26.05.1965 Maribor	Bravov Ulčkar 92 Ljubljana	
MUSTAPIĆ Josip	02.02.1935 Novomeški Kril	Gorska 1 Ljubljana	
NOVAKOVIĆ dr.Nikola	09.06.1913 Ljubljana	Puharjeva 2 Ljubljana	
ROŽIĆ Bolidar	09.11.1928 Vrhovsko	Škrabčeva 31 Ljubljana	
ZAVRNICK Djurdjica	26.06.1946 Dražice	Ane Záberlove 6 Ljubljana	

TEKST:  
KATICA ŠPIRANEC

FOTO:  
PETAR ANTUNOVIĆ

# Da nam klasje zdravo zrno rodi



**NJIVA JE SVETO TLO** u koje seljak sjeme blagoslovljeno sije. Dok brazdom korača, duša se njegova milinom ispunjava, a srce mu pjeva. Pjeva pjesmu sjetve, protkanu nadom u dobru žetvu. Pjeva odu životu koji iz sitnog zrna raste da bi rodilo i mnogo veće od sebe hranilo.

Pred duhovnim očima njegovim leluja zlato. Vjetrić ga miluje, a ono nježno šumi. Katkad mu šum glas prepelice naruši. Sakrila ona svoje mlade u ovu zlatnu šumu, pa se boji da ih kosa ne zahvati.

Iz sanjarenja ga često prenu vrane. Danas je njihova žetva. U sjajnim, masnim brazdama, razni gmizavi stvorovi sakriti se probaju od žutog, oštrog kljuna.

To je život i njegove zakonitosti. Jedni žive da bi druge hranili, a čovjek, na vrhu te složene zgrade životne, pokušava uraditi i urediti da svima pravo bude. Čini se da seljaku to najbolje za rukom polazi. Njegov trud opipljiv oblik dobije, plodom miriše i kruhom dariva.

Ima još jedna njiva. Ona što se ne vidi, ali se osjeća. I nju treba orati, sijati zdravo sjeme u brazde njene. A sjeme je raznoliko i sve njegovo šarenilo njiva ta radosno prima. Ta se njiva NAROD zove. Na njoj rastu i jezik i kultura, i kolo i pjesma, i radost i tuga.

A i naroda ima puno. Kao raznobojno cvijeće na božjoj livadi, tako i narodi svaki svoju ljepotu, boju i miris imaju. I upravo to je ono što ih posebnim, jedinstvenim čini. Ako vjetar sjemenke cvijeta odnese dalje od njegove livade, njegov oblik, miris i boja ostaju.

Jednako tako narod, ako ga sudska svijetom rastrese, ljubomorno čuva sve ono

što ga posebnim, svojim čini. U srcu mu raste i cvate ljubav prema svemu onome što je iz zavičaja ponio. Njeguje majčinu riječ i na svoje potomstvo prenosi. Sretne trenutke domaćom pjesmom uljepšava, a tugu molitvom, što ga mati i otac naučiše, blaži.

Kao što ptica svaka svome jatu leti, tako i narodi streme da se svoj sa svojim povezuje.

Mi smo Hrvati narod raširen po čitavom svijetu. Ipak smo jedan, postojan i ponosan, poput stabla koje korijene svoje duboko grana kako bi na svakom tlu rađati moglo. Naš lijepi jezik HRVATSKI i naša svekolika bogata hrvatska kultura jamac su da onaj plamen što od stoljeća sedmog na ovim prostorima gori nikakva oluja ugasiti neće.

Prenosimo na djecu svoju sve tekovine koje nas Hrvatima čine. Želja nam je da oni nastave graditi našu hrvatsku kuću. Gdje je zemljiste i kakav je materijal, nije toliko važno. Važno je da je to kuća u kojoj hrvatski duh diše i hrvatska beseda zvoni.

Usprkos tekvinama i postignućima modernog informatičkog doba pisana riječ ne gubi na snazi. Ona još uvijek knjigom i novinom privlači, pljeni sadržajem, osje-

ćajem nečega bliskog, domaćeg, kad se novina ili knjiga u ruke uzme.

Takvu lijepu sudbinu, da ga se čita i okom miluje, želimo našem listu KLASJE. Izniklo i stasalo je na njivi naše želje da se i pisanim riječu povežemo. Da svatko nađe nešto za sebe, sadržaj koji i u njegovoj duši odjeka nalazi.

Vjerujemo i nadamo se da će Klasje biti mjesto na kojem će svi Hrvati, ali i drugi naši prijateljski narodi, koji kao i mi u Sloveniji novi dom izgradiše, pisati o svojim razmišljanjima, događajima koji su zanimljivi i za širi krug čitatelja, o novostima i planovima. Da će naši pjesnici na njegovim stranicama pjevati, sportaši se rezultatima dičiti, a gospodarstvenici o novim uspjesima pisati. Da će se naši najbolji i najuspješniji na njegovim stranicama predstavljati.

Tako će KLASJE jedrim zrnom roditi i blagoslovljenu žetvu dati. Iz zdravog ćemo zrnja zdrav i sladak, ukusan i mirisan kruh hrvatstva zamijesiti.

Taj će nas kruh hrani i braniti, povezivati i nasiliti. Svi vi koje miris našeg kruha primam i dobro ste došli za našu trpezu. Zajedno ćemo pripremati nove sjetve i žetve i kruh hrvatski za one koji dolaze mjesiti i peći.



# Đanino Kutnjak – novi predsjednik Saveza hrvatskih društava u Sloveniji

TEKST:  
IVAN BOTTERI

FOTO:  
IVAN BOTTERI

**DOSADAŠNJI VRLO USPJEŠAN I USTRAJAN PREDSJEDNIK** Petar Antunović predložen za odlikovanje Republike Slovenije i Republike Hrvatske

Škofja Loka – Na redovitoj općoj skupštini Saveza hrvatskih društava Slovenije, koja je krajem studenoga prošle godine održana u Hrvatskom kulturno umjetničkom društvu »Komušina« u Škofji Loci, za novoga predsjednika Saveza hrvatskih društava u Sloveniji izabran je 51-godišnji Đanino Kutnjak iz Lendave. Primajući dužnost predsjednika za sljedeći mandat od četiri godine od dosadašnjega vrlo uspješnoga i ustrajnoga predsjednika i uglednoga slovenskoga gospodarstvenika Petra Antunovića, novi predsjednik u svojem je međimurskome dijalektu rekao: »Teško bude«, a zatim objasnio da će doista biti teško nastaviti tako uspješno voditi Savez

kao što je to činio Petar Antunović. Stoga je Kutnjak izrazio veliku potrebu da se svih deset hrvatskih društava u Sloveniji još aktivnije nego do sada uključi u što više sekcija. Novi predsjednik SHDS ostaje i dalje predsjednik Hrvatskoga kulturno umjetničkoga društva »Pomurje« iz Lendave, kao što i Petar Antunović ostaje predsjednik Hrvatskoga društva Ljubljana, tako da je to snažan impuls za nove akcije hrvatskih društava. I Antunović i Kutnjak u svojim su nastupima istakli kao ključni problem i prepreku za uspješniji ili bolje reći normalan rad činjenicu da u Sloveniji Hrvati nisu priznati kao nacionalna manjina. Kutnjak je u Lendavi član Gradskoga vijeća i vrlo dobro zna koliko prava i materijalnih uvjeta imaju Mađari u Sloveniji, kao priznata nacionalna manjina, premda ih u Sloveniji živi oko devet tisuća (ili Talijani, kojih ima



u Sloveniji oko tri tisuće), a Hrvata oko 50 tisuća. On je i u ovoj prilici rekao da Hrvati »ne traže ništa više prava nego što to imaju Mađari i Talijani u Sloveniji«. Na neke izgovore u slovenskoj javnosti i politici da navodno Hrvati nemaju autohtonost u Sloveniji, upravo na ovome skupu dokumentirano je uzvratila nazočna predstavnica Državnoga ureda za Hrvate izvan Republike Hrvatske Dubravka Severinski: »Nije točno da Hrvati u Sloveniji nisu autohtonata nacionalna zajednica. Samo na području Pokuplja i Bele krajine već više stoljeća žive Hrvati, posebice u općini Metlika«, rekla je predstavnica Državnoga ureda Republike Hrvatske. Na toj općoj skupštini središnje organizacije Hrvata u Sloveniji bili su nazočni gradonačelnik Škofje Loke mr. Miha Ješe i predstavnica Veleposlanstva Bosne i Hercegovine u Sloveniji Azra Popović, koji su prigodnim riječima izrazili podršku nastojanjima Hrvata u Sloveniji da javno zamjetnu aktivnost u kulturnom životu Slovenije oplove u ostvarenju svojih ciljeva očuvanja hrvatskoga identiteta i tradicionalno dobre suradnje s civilnim društvom Slovenije. Nažalost, ovome skupu nije bio nitko nazočan iz Veleposlanstva Republike Hrvatske u Sloveniji.

U odlukama koje je usvojila skupština SHDS najveće odobravanje doživio je prijedlog da se dosadašnjega predsjednika Saveza hrvatskih društava Petra Antunovića za dugogodišnji rad i rezultate koje je postigao u afirmaciji i ugledu Hrvata odlikuje državnim odlikovanjima predsjednika Republike Hrvatske i Republike Slovenije. To je prvi takav prijedlog u Sloveniji od stjecanja njezine samostalnosti i od osnivanja hrvatskih društava u Sloveniji.



TEKST:  
IVANA STIPIĆ LAH

FOTO:  
IVAN BOTTERI

# Petar Antunović prenosi iskustva na mlađe

## Prigodom promjene na vrhu Saveza hrvatskih društava u Sloveniji

**SAVEZ HRVATSKIH DRUŠTAVA U SLOVENIJI (SHDS)** sredinom siječnja dobio je novoga predsjednika. Nakon pet godina na čelu saveza dosadašnji predsjednik Petar Antunović zahvalio je na dosadašnjemu povjerenju i prije predaje dužnosti rekao: »Odlučio sam se prepustiti mjesto mlađima da naprave neki bolji program i Savez dovedu na višu razinu djelovanja«.

Novoizabrani predsjednik SHDS Đanino Kutnjak, ujedno predsjednik Hrvatskoga kulturnog društva »Pomurje« iz Lendave, tom prilikom u Hrvatskome domu u Ljubljani najavio je modernizaciju i reorganizaciju Saveza, a kao prioritet naveo je i rješavanje statusa 36 tisuća Hrvata koji, prema podatcima Statističkog ureda Republike Slovenije trenutačno žive u Sloveniji: »Prioritet je priznanje Hrvata kao nacionalne manjine, učenje hrvatskog jezika, projekti i preorientacija rada društava na programski rad«, rekao je Đanino Kutnjak.

Priznavanje manjinskoga statusa slovenskim Hrvatima omogućilo bi između ostalog i ostvarenje prava na jezik u područjima u kojima Hrvati žive, ali i veću finansijsku potporu države zajednici Hrvata u Sloveniji. Kutnjak je svjestan da dobivanje statusa manji-

ne neće biti lako: »Za to je potrebno puno više rada i organiziranosti u Savezu, pomoći matične države Hrvatske i dobra politička volja zastupnika u Državnom zboru Republike Slovenije.«

Marko Mandir, predsjednik Hrvatskoga društva Maribor, rekao je da »slovenski Hrvati kroz kvalitetan rad na području kulture mogu pokazati svoju dugu prisutnost u Sloveniji, u kojoj bi na temelju svoje autohtonosti možda mogli uživati ista prava kao što ih danas uživa slovenska manjina u Hrvatskoj.«

Ono što Savezu, ali i hrvatskim društвima nedostaje jesu aktivnosti kojima bi privukli mlade, smatra Anita Koritnik, koja u sklopu Hrvatskoga društva Ljubljana vodi igraonicu za djecu, te kaže: »Vrijeme je da se hrvatska društva okrenu mlađoj generaciji. Treba organizirati više aktivnosti koje će privući mlade i omogućiti im da se razvijaju u duhu obje kulture, slovenske i hrvatske.« Toga je svjestan i novi predsjednik Kutnjak, koji želi otvoriti vrata mladim i obrazovanim ljudima: »Mladima treba dati prostor, vrijeme i financije, pa neka oni onda sami formiraju svoje projekte.«

Primopredajom dužnosti dosadašnji predsjednik Petar Antunović najavljuje velike sadržajne i djelotvorne pomake u Hrvatskom društvu Ljubljana, koji će ga učiniti uglednijim i poznatijim u Sloveniji i u svijetu. Časopis »Klasje« prvi je korak na tom putu ka hrvatskom Olimpu.



# Zahvalnica Hrvatskoj turističkoj zajednici

TEKST:  
**IVAN BOTTERI**

FOTO:  
**IVAN BOTTERI**

**PREDsjEDNIK SAVEZA HRVATSKIH DRUŠTAVA** Petar Antunović u jednom od zadnjih nastupa na toj odgovornoj funkciji u petak 30. siječnja 2015. posjetio je međunarodni turistički sajam Alpe–Adria u Ljubljani. Dakako, predsjednika Antunovića najviše je zanimalo kako se Hrvati predstavljaju na vome sajmu i stoga je posjetio nekoliko izložbenih prostor, koji govore o hrvatskome turizmu. Osim izložbenoga prostora Hrvatske turističke zajednice, to je bio i prikaz turizma u Hercegovini. U toj prigodi Petar Antunović u ime Saveza hrvatskih društava u Sloveniji uručio je posebno priznanje u obliku zahvalnice direktoru predstavništva Hrvatske turističke zajednice u Sloveniji Goranu Blažiću, izražavajući mu želju, da se nastavi plodna suradnja sa hrvatskim društvima u promociji hrvatskoga turizma u Sloveniji, Hrvatskoj i u drugim državama gdje nastupaju hrvatska društva iz Slovenije. Petar Antunović je istakao da je direktor Blažić u brojnim

nastupima hrvatskoga turizma u Sloveniji uključivao i predstavnike hrvatskih društava, a u javnim nastupima hrvatskih društava Hrvatska turistička zajednica i osobno Goran Blažić pružali su im dragocjenu podršku. Primajući priznanje, Goran Blažić rekao je da novi projekti hrvatskoga turizma usmjeravaju sve nas da budemo aktivni 365 dana u godinu, jer »Hrvatska je u turizmu cijelu godinu i u svim svojim krajevima«.

Spomenimo još, da smo na turističkom sajmu Alpe–Adria, osim spomenuta dva izložbena prostora, zamijetili predstavljanje Hrvata na posebnim prostorima Nacionalnoga parka Krka, otoka Lošinja, otoka Paga, Srbije, Crne Gore, ali i na događajima turističke burze, gdje su sudjelovale hrvatske turističke agencije i turističko-ugostiteljske tvrtke.



# Slovensko-hrvatska događanja i mi

**HTJELI MI ILI NE**, kao Hrvati u Sloveniji živimo onako kako nam živi matična domovina Hrvatska i mačeha domovina Slovenija te kako se oplođuju ili izbljeđuju njihovi međusobni odnosi. Prošla i započeta ova godina nisu donijele neke nove napetosti, ali ni neke velike pomake. Ipak granice postaju sve mekše i stoga putovanja udobnija. Jednoga dana u veljači kada sam počeo pisati ovaj tekst, ujutro sam tek na osvanuloj ljubljanskoj tržnici sreto Matka Polića iz Kaštela kako priprema svoj štand »Dalmatinskoga voća i povrća« i čisti upravo pristigli kupus i čimule (sitne glavice dalmatinskog zelja). Vidite, toga nije bilo dok nije bilo Hrvatske u EU. A cijene? »Nemojte me pitati da se domaći susjadi trgovci ne naljute, ali malo su niže, pa ipak više nego u Zagrebu ili još više nego u Splitu«, rekao nam je simpatični i vrijedni Matko.

## Veleposlanica Vesna Terzić dobro poznaje probleme manjina

Evo kako je počelo jedno novo doba u hrvatskoj diplomaciji na obalama rijeke Ljubljanice, gdje je smještena kuća veleposlanstva Hrvatske u Ljubljani. Netom je došla novoimenovana hrvatska veleposlanica Vesna Terzić u Ljubljani, ja sam se u jednom članku zapitao: Zar su to odlični odnosi Slovenije i Hrvatske? Naime tek nakon pola godine od odlaska bivšega veleposlanika dr. Svetlana Berkovića možemo izvještavati o dolasku nove osobe na čelo veleposlanstva, premda ni tada sa svim ovlastima. Pitao sam se krajem 2013. godine: Zar se tako imenuju i primaju novi veleposlanici susjedne države, između kojih

postoje »odlični odnosi«, kako je tih dana označila hrvatska ministrica vanjskih poslova dr. Vesna Pusić? Ako pitate jednu ili drugu diplomaciju zašto je trebalo tih pola godine diplomatske praznine, dakako dobit ćete diplomatske odgovore o potrebnoj proceduri, potrebnoj šutnji i miru do konačne odluke o datumu predaje vjerodajnika predsjedniku Republike Slovenije. Znali smo o kome se radi, šutnju smo poštivali, ali ne možemo, a da ne zamjetimo da je to bio neuobičajeno predug postupak »diplomatskih provjera«. Treba naime znati da je to, već prema nepisanim pravilima diplomacije i politike, jedan od znakova trenutačnih međudržavnih odnosa. Znamo da su ti odnosi u to vrijeme bili zapeli na relacijama ministarstava vanjskih poslova, posebice nakon košarice slovenskoga ministra Erjaveca hrvatskoj kolegici Pusić, kada ga je ova prilikom njegovoga službenoga posjeta Zagrebu pozvala na večeru. Nastavak je bio u tom stilu. Postupak diplomatske provjere je završen, pa dolazi do predaje kopija vjerodajnica i to bez medijske najave, dakle bez izjava i na, blago rečeno, skromnoj razini. Novu veleposlanicu (prvu hrvatsku damu na tom položaju u Sloveniji) Vesnu Terzić primio je državni tajnik u ministarstvu vanjskih poslova Slovenije Igor Senčar, a tek mjesec dana kasnije i predsjednik države Borut Pahor. Savez hrvatskih društava u Sloveniji i njegov tadašnji predsjednik Petar Antunović pozdravili su tada dolazak Vesne Terzić kao iskusne političarke na području skrbi za Hrvate u svijetu, koju je ona očitovala kao veleposlanica u Čileu, gdje živi veliki broj Hrvata podrijetlom iz Dalmacije.

Ipak, došao je taj dan u zadnjim danima siječnja kada je predsjednik Pahor upriličio



predaju vjerodajnica. On je to učinio na svečan, dostojan i srdačan način, koji je dojmio našu veleposlanicu. Kod toga neću spomenuti jedan srdačan detalj, koji je bio izvan protokola i predstavljao je lijep znak džentlmenske pozornosti Pahora prema prvoj dami veleposlanici iz Hrvatske. Nekoliko sati kasnije izvanredna i opunomoćena veleposlanica Vesna Terzić priredila je prijam za uglednike iz slovenskoga javnoga života, predstavnike Saveza hrvatskih društava u Sloveniji te medija. Tom prigodom (zapravo to je bio njezin prvi javni nastup kao veleposlanice) veleposlanica Vesna Terzić rekla je da od prvoga dana ostavlja »otvorena vrata za razgovore o svim pitanjima, čak i onima koja bi mogla postati problem, pa i ako postanu problem«.

Klapa »Dalmari« iz Maribora, koju vodi operni pjevač mr. Marko Mandir, ujedno predsjednik Hrvatskoga društva u Mariboru, zapjevala je novoj veleposlanici »Ružo crvena« i splet dalmatinskih klapskih pjesama, što je potaknulo veleposlanicu da nam kaže kako je njezina želja da pomogne koliko može u radu i afirmaciji hrvatskih dru-

štava u Sloveniji. Hrvatska društva cijene tu spremnost, a Hrvatsko društvo Ljubljana nastavit će tradiciju otvorenih pristupa i očitovanja o stvarnim pitanjima i problemima Hrvata u Sloveniji i posebice na širem području glavnoga grada Ljubljane.

## Veliki pomaci u slovensko-hrvatskim odnosima

Početak 2014. godine obećavao je velike pomake u slovensko-hrvatskim odnosima, koji još ne moraju značiti i nisu značili neke značajnije pomake u priznavanju statusa Hrvata u Sloveniji. Tih dana nije dobro počelo. Samo nekoliko dana kasnije ministar Karl Erjavec rekao nam je: »Odnosi su nažalost zahladili. To se osjeća i u osobnim odnosima.« Njegova reakcija na zaplet oko Ljubljanske banke nije bio baš diplomatski i obećavao je duži period napetosti:» Kod problema Ljubljanske banke osjećamo se prevarenima«. Međutim, istodobno je priznao da lijepo napreduje priprema za raspravu na arbitražu, što se poslije i potvrđi-

lo i sada je to teško pitanje pred konačnim rješenjem.

Nova godina 2015. počela je optimizmom da će se riješiti granica između Slovenije i Hrvatske. Prema proceduri i terminima Stalnoga arbitražnoga suda u Haagu odluku arbitraže trebala bi do 1. lipnja predložiti petorica članova suda, što bi trebalo značiti prekretnicu u slovensko-hrvatskim odnosima, ubuduće tako rasterećenim od težine problema razgraničenja dviju susjednih država. Proces arbitraže počeo je 2009. godine, nakon što su tadašnji premijeri Jadranka Kosor i Borut Pahor zaključili arbitražni sporazum. Slovenija od arbitraže očekuje prije svega izlaz na otvoreno more, kako bi bila cijelovita pomorska država. Prema međunarodnoj Konvenciji Ujedinjenih naroda o pravu mora svakoj državi, Sloveniji i Hrvatskoj, pripada polovica Piranskoga zaljeva. U dogovorima dviju strana nije se pronašlo kompromisno rješenje za granicu na moru, tako da je ostalo odlučivanje trećega kao rješenje spora, kako je to predviđeno u spomenutoj konvenciji. Na kopnu je granica duga 670 kilometara. Bilo je razlika na dvadesetak mjesta, kod čega su najveća neslaganja oko granice u Istri i na rijeci Muri. Kakvo god bude rješenje, nijedna strana neće biti zadovoljna njime, ali će se skinuti veliki kamen međudržavnih odnosa, što će Hrvatsku približiti Schengenu, a to će biti praktično ukidanje graničnih prijelaza i slobodan prolaz granice.

Napreduju i druge stvari. U gospodarskim odnosima kao da nema zastoja, ali ima prepreka. Jednu je preskočio vlasnik Agrokora Ivica Todorić, koji je prošloga ljeta postao većinskim vlasnikom Mercatora. Unatoč brojnim strahovima u slovenskoj poljoprivredi i industriji hrane, kao da se ništa nije promijenilo. Kod potrošača je to još manje zamijećeno. Novinarska zapažanja daju nam podatke da je više akcija, nižih cijena i bolje, raznovrsnije ponude proizvoda u trgovinama Mercatora, dakako više iz Hrvatske, što prije nije bilo.

Vrijedi zamijetiti pojavu tvrtke »Werkos« iz Osijeka. Ta građevinska tvrtka, koja zapošljava oko 200 radnika u Sloveniji,

izvodi postavljanje zaštitne ploče (ograda) protiv buke na slovenskim autocestama. Krajem prošle godine završili su prvi posao od projektiranja do izgradnje na dionici autoceste A1 Dramlje – Celje – Arja Vas. Na tom poslu, vrijednom 22 milijuna eura, radilo je 70 radnika te tvrtke u vlasništvu Petra Velickoga, koji nam je rekao da su »tijekom tih radova ugradili 18.300 metara zidova zaštite usprkos prometu od oko pet tisuća vozila dnevno«. U to smo se i uvjernili na terenu – da »rastu« zaštitni zidovi bez ikakvih ograničenja za promet. Okolno pučanstvo zadovoljno je tim radovima, koji će ih, zahvaljujući i pomoći Europske unije, spasiti od buke zbog prometa autoceste. Petar Velicki rekao nam je da je to ipak bio zahtjevan posao jer je »trebalo ugraditi 1.700 pilota i betonskih stupova težine po dvije tone, a zatim postaviti 17 tisuća kvadratnih metara betonskih panela, uz dodatne zemljane radove, asfaltiranja, postavljanja portala i signalizacija«. Dakako, izgledom je zaštitna ograda usklađivana s okolinom, što će se činiti i u nastavku radova u ovoj godini na slovenskoj autocesti A1. Taj je posao značajan za referencije tvrtke »Werkos«, ali i za druge hrvatske građevinske tvrtke u dobivanju poslova u Sloveniji, primjerice GP Krk, koje obnavlja regionalne ceste oko Ilirske Bistrice i gradi bazen u Ljubljani, na Koleziji.

## **Edo Murtić za slike u Modernoj galeriji Ljubljana**

Originalno djelo hrvatskoga umjetnika Ede Murtića »Highway« potaknulo je hrvatsku povjesničarku umjetnosti Natašu Jovičić na postavljanje izložbe namijenjene pedagoškome prikazu potpuno nove metodologije interpretiranja umjetnosti za slike i slabovidne osobe. Ta izložba, koju s velikom pozornošću prate slovenske udruge slijepih i slovenska javnost, nova je potvrda uzornoga i neprekinutoga dugogodišnjeg sudjelovanja Slovenije i Hrvatske na području kulture, a posebice na

području umjetnosti. Takav postav izložbe uključuje pet dodirujućih dijagrama utisnutih u višeslojno staklo, što uz pomoć objašnjenja koje posjetilac prima preko slušalica omogućuje udubljivanje u proučavanje i doživljavanje umjetničkoga djela. To je prije svega didaktička metoda za primjenu slijepima, ali omogućava i drugim osobama novi umjetnički doživljaj, ujedno i približavanje doživljajima koji dojme slijepu. Otvarajući izložbu u Modernoj galeriji u Ljubljani, koja će dva mjeseca biti i mjesto umjetničkih radionica za slike, veleposlanica Republike Hrvatske u Sloveniji Vesna Terzić istaknula je u uvodnim riječima međunarodno značenje djela autorice Nataše Jovičić. »Izložba Nataše Jovičić nastala je u odličnoj suradnji ministarstava kulture Hrvatske i Slovenije te modernih galerija iz Ljubljane i Zagreba, što izravno doprinosi jačanju inače bogatih i trajnih prijateljskih odnosa između Slovenije i Hrvatske, posebice na području kulture«, rekla je veleposlanica Terzić.

O sadržaju i nastanku izložbe govorili su još pomoćnica ministra kulture u hrvatskoj vladi Tamara Perišić, voditeljica sektora za muzeje, arhive i knjižnice u slovenskome ministarstvu kulture Nina Zupančič Pušavec, direktorka ljubljanske Moderne galerije Zdenka Badovinac, predstavnik udruge slijepih Slovenije Luj Šprohar i autorica izložbe Nataša Jovičić.

Duboko ganut i impresioniran razgledanjem i doživljavanjem umjetničkoga djela hrvatskoga autora, predstavnik slijepih dr. Luj Šprohar opisivao je doživljaj slike osobe okružene umjetničkim djelom s više osjeta. »Time se dolazi do većega pouzdanja slijepih, boljega razumijevanja slijepih od strane drugih osoba. Mi slijepi na ovaj način puno prisnije promatramo i doživljavamo umjetničko djelo, što nam daje inspiracije u našem stvaranju«, rekao je Šprohar.

Izložak djela Ede Murtića i didaktičko pomagalo postavljeni su tako da su dostupni i invalidima u kolicima. Autorica izložbe Nataša Jovičić rekla nam je da je to njezinu djelu nastalo u suradnji s više svjetski



poznatih galerija, prije svega u skandinavskim državama, kod čega je posebice naglasila dosege i iskustva Finske, ali i muzeja Guggenheim u New Yorku.

Na otvaranju izložbe bio je nazočan i veleposlanik Bosne i Hercegovine Željko Jerkić, koji nam je rekao da postoji veliko zanimanje javnosti u Bosni i Hercegovini za takav poseban umjetnički pristup prema slijepim osobama. Tom prigodom delegacija grada Zagreba izručila je autorici i Modernoj galeriji u Ljubljani cvjetne aranžmane u znak priznanja za njihov doprinos suradnji grada Zagreba i Ljubljane.



TEKST:  
IVAN BOTTERI

FOTO:  
OSOBNI ARHIV DUBRAVKE  
TOMŠIČ SREBOTNJAK

# Slavna pijanistica, slovenska Dubrovčanka

## Dubravka Tomšič Srebotnjak slavi 75 godina

**MALA DUBROVČANKA** slovenskoga podrijetla s pet godina počela je nastupati kao pijanistica na koncertima i tako sve do danas, kada slavi 75 godina više nego plodnoga života. Nije slučajno da je u predvečerje svojega životnoga jubileja 6. veljače Dubravka Tomšič Srebotnjak nastupila kao solistica u zagrebačkoj koncertnoj dvorani Vatroslav Lisinski sa Simfonijskim orkestrom Hrvatske radiotelevizije i pod ravnateljem Vladimira Kranjčevića. Njezin životni i glazbeni put započet u Dubrovniku (po kojemu ponosno nosi i svoje ime) danas je dosegao zavidnu brojku više od četiri tisuće koncerata diljem svijeta u djelima Beethovena, Chopina, Brahmsa, Liszta, Čajkovskoga i Mozarta. Tom prigodom u slovenskim medijima rado se citira njezina autobiografska izjava o pristupu glazbi: »Svaka je nota puna života. Postoji idealna ravnoteža između lijeve i desne ruke i svaka fraza ima svoj prirodnji početak, prirodnji put i prirodnji završetak. To sve izgleda tako čudesno jednostavno«, rekla je slavna pijani-

stica, koja je već s 12 godina otisla studirati glazbu u New York, gdje je 1955. godine bila izabrana za najvećega glazbenoga talenta SAD, a dvije godine kasnije na koncertu u Carnegie Hallu oduševila slavnoga Arthura Rubensteinia, kod kojega se zatim dodatno usavršavala. Uz koncertne nastupe Dubravka Tomšič Srebotnjak djeluje i pedagoški na Akademiji za glazbu u Ljubljani, gdje pod njezinim vodstvom nastaju generacije slovenskih pijanista.

Ta ugledna pijanistica vrlo često nastupa u rodnom Dubrovniku, a i dalje gostuje na najpoznatijim slovenskim pozornicama. Tako će u travnju biti na turneji po SAD, u svibnju po Japanu, a zatim i na Formozi, u srpnju ponovno u SAD na festivalu Ravinia, a kao kruna svih ovogodišnjih događanja bit će nastup te pijanistice svjetskoga glasa na Dubrovačkim ljetnim igrama.



# Sveti Nikola, Miklavž i tri generacije

TEKST:  
KATICA ŠIRANEC

FOTO:  
PETAR ANTUNOVIĆ

## PROSINAC JE MJESEC RASKOŠI I SJAJA.

Obukao se u haljine ukrašene biserom i dragim kamenjem, u toplim čizmama i šubari, u saonicama ili pješice, ulicama prolazi, na pravove dolazi i radosne događaje najavljuje.

Njegova tri mušketira kao da se natječu koji će više i ljepše svoj udio općoj radosti pridodati.

Djed Božićnjak i Djed Mraz, poput braće, sličnim stazama prolaze i darove donose. A prije njih, vrijedni Sveti Nikola, putove izvidi, početak radosnih dana i darivanja obilježi.

Još ga zovu i Miklavž, a on ne haje za to da više imena ima. Njemu je važno da djecu razveseli.

U Hrvatskom društvu Ljubljana upitamo se bi li taj dobri čovjek htio razveseliti i one što ih bakama i djedovima zovu. Poslije ugodnog razgovora s dobrim svećem, odlučisimo zajedno razveseliti i malu i veliku djecu.

Mjesto događaja bio je Dom za starije osobe Fužine u Ljubljani. Sudionici: od najmanjih pa do onih koji se polako za »vrtić«, poput ovog u Fužinama, pripremaju.

Tako je na dan Svetog Nikole, 6. prosinca, održana priredba.

Dvorana doma ubrzo se napunila posjetiteljima. Osim njegovih stanara nazočni su bili i drugi, ljubitelji ovakvih događaja.

Kao što Svetog Nikolu u našoj drugoj domovini Miklavžem zovu, i naša priredba odvijala se na dva jezika. Voditeljica je program povezivala na slovenskom, a literarni sadržaj bio je na hrvatskom jeziku. I najmlađi izvođači, članovi naše dječje sekcijs »Pčelice«, recitirali su hrvatski. Pokazali su da rastu na dva jezika i u dvije kulture, bogate se u obadvije i čuvaju svoje korijene.

Pjesme: Vrijedne ruke, Silo, Diko moja i druge na svoj su način dočarale slavonska sijela i druženja te kako su nastajali prekrasni ručni radovi i odakle članice naše sekcije Ruža hrvatska inspiraciju dobivaju.



Katica Špiranec



Osim riječju, radost, ljepota i sve ono što u nama ugodne osjećaje budi i glazbom se iskazuje. Te večeri za to se pobrinuo duet **Neža Trošt i Marko Ovčak**. Predstavili su se pjesmama: Stari Medo, Abel in Kajin, Ne čakaj na maj, Mlade oči i Metulji.

Poslije slovenskoga majskog cvijeća zamirisala je lavanda. Klapa istog imena zapjevala je prekrasne pjesme: Ružo crvena, Konobo moja, Oči boje lavande, Moja posljednja i prva ljubavi, Ribari, Jedna će mandolina, a kraju su se od publike oprostila Dva Bracanina.



Ankica Pavelić

Lijepo je bilo te večeri u Fužinama. Pjevalo se i recitiralo na dva jezika, uživalo u plodovima dviju kultura. Na licima prisutnih bio je smiješak koji govori sve. Govori da smo mi Hrvati našli svoje mjesto i postali sastavni dio kulturnog i inog duha i tijela naše nove domovine. Govori da kultura mostove među narodima gradi. A preko njih ljepota i dobrota pružaju jedna drugoj ruku.

Pokazalo se da je hvale vrijedna bila ideja da se ovakav događaj osmisli i pripravi. Iako je Sveti Nikola morao ranije na put, ostavio je darove najmlađima, a onim starijim poručio da i na godinu pripreme ovako lijepu priredbu. On će se sigurno potruditi i na nju doći.

Vjerujemo da će se potruditi i članovi Hrvatskoga društva Ljubljana. A kako i ne bi kad im predsjednik Petar Antunović daje povoljan vjetar u leđa, Ivana i Anita rade s »Pčelicama«, ruže hrvatske nove ljepote stvaraju, a u gospođi Moniki Vrhovnik Hribar iz doma u Fužinama odličnu suradnicu imaju.

Ima ih još dosta koji su, svatko na svoj način, doprinijeli da se Sveti Nikola i Miklavž zapamte i da na licima onih malo starijih, a po srcu mladih, osmijeh zablista, a u očima se iskre radosti zapale.

Zbog njih hvala svima, i do idućeg druženja s Nikolom i Miklavžem.



Anica Strbad

# Hrvatski kroz igru

TEKST:  
IVANA STIPIĆ LAH

FOTO:  
PETAR ANTUNOVIĆ

**VRIJEDNI KAO PČELICE** »Moja djeca ne govore hrvatski«, rekla mi je jedna mama. S obzirom na to da žive u Sloveniji, ti su roditelji, premda oboje Hrvati, odlučili s djetetom govoriti isključivo slovenski. Zahvaljujući baki i djedu, dječaci hrvatski razumiju, ali ga ne govore. »Ne želimo da se osjećaju kao stranci, kao drugačiji«, dodaju ovi roditelji podrijetlom iz Zadra. Zbog pretjerane želje za uklapanjem mnoga djeca Hrvata u Sloveniji ne poznaju svoj materinji jezik.

## PČELICE

(himna skupine, koju je napisala  
Katica Špiranec)

Tko je pčela?  
Djeco draga,  
To sigurno znate.

Leti od cvijeta do cvijeta  
Med skuplja  
Za me i za te.

I mi smo  
Vrijedne pčelice  
Učimo riječi i pjesmice  
Igramo se i crtamo.

Plešemo i pjevamo  
Pravimo stvari lijepe.

Vrijedni smo ko zlatne  
Pčeles.

Pridružite nam se i vi  
Pčelice marljive  
Bit ćemo svi.





Kako bi sačuvali hrvatski jezik od izumiranja u Republici Sloveniji, Ivana i Anita osnovale su početkom prosinca prošle godine skupinu »Pčelice«, u kojoj djeca u dobi od 4 do 8 godina kroz igru, likovne radionice, međusobne razgovore i pjesmice uče hrvatski jezik. Igraonicu redovito posjećuje sedmero djece.

Voditeljice dječje igraonice tijesno će sudjelovati i sa sekcijom ručnih radova Ruža hrvatska kako bi djeci osim suvremene književnosti i likovnog izraza približile i tradici-

onalne ručne spretnosti, a u planu je i suradnja s profesoricom glazbe. Svi roditelji koji žele dovesti dijete u igraonicu na Brilejevoj 14, mogu to učiniti svake subote od 10.00 do 11.30. Najave i prijave uputite na ivanin. mail@gmail.com ili telefon 040 855-479



# Ruža hrvatska

TEKST:  
ANKICA PAVELIĆ

FOTO:  
PETAR ANTUNOVIĆ

**ZALJUBLJENICE U RUČNE RADOVE** i spremnosti u izradi rukotvorina sastale su se 17. listopada 2014. s gospodinom Petrom Antunovićem, predsjednikom Hrvatskoga društva Ljubljana, i predložile mu da u sklopu društva osnujemo sekciju ručnih radova. Taj dan u Hrvatskom Društvu Ljubljana rođena je nova sekcija sa znakovitim imenom Ruža hrvatska. U kratkom vremenu članice sekcije dogovorile su se za prvu samostalnu izložbu. Izložba je održana na Dan svetoga Nikole, 6. prosinca 2014., u Domu za starije osobe Fužine.

U rad naše sekcije uključile smo i najmlađe. Užitak ih je gledati kako upoznaju različite materijale i sami pokušavaju napraviti nešto svoje. Od materijala koji se nalaze na svakom koraku oni će naučiti napraviti lijepo stvari. Tako će razvijati osjećaj za lijepo i želju za očuvanjem okoliša. Kad budu malo veći, doći će na red uradci iz bogate materijalne baštine Lijepo Naše.

Kroz naš rad, poput niti koja nas čvrsto povezuje, provlače se stihovi naše Katice. Vode nas dragim stazama zavičaja i daju nam inspiraciju za nešto novo, lijepo i korisno, a u isto vrijeme tradicijom obojeno.

Izložba je od svih posjetilaca bila odlično prihvaćena i izazvala je veliko zanimanje kod stanara doma. Nama je značila potvrdu da smo na dobrom putu čuvanja kulturne baštine, njezina preplitanja i bogaćenja novim tehnikama i idejama te predstavljanja i ovog oblika kulture iz bogate riznice naše Hrvatske. Mnogo je zanimanja bilo za način i tehniku izrade izloženih uradaka. Članice sekcije s velikim veseljem svima zainteresiranim odgovarale su i objašnjavale sve potrebno. Stekle smo nove prijatelje i ostavile dobar dojam na stanare doma, a i oni nama jedno lijepo iskustvo i druženje.

Posebno bih zahvalila gospođi Moniki, koja nam je bila sve vrijeme na usluzi. Ovim putem želim uputiti posebnu zahvalu i gospodinu Antunoviću i cijelom Izvršnom odboru Hrvatskoga društva Ljubljana jer su nam pružili svu potrebnu potporu. Nakon toga na sjedištu društva imali smo 19. prosinca Dan otvorenih vrata i skromnu izložbu povodom nadolazećih blagdana. Ugodno smo bile iznenađene brojem posjetilaca koji su pokazali velik interes za izložene uratke.

Hvala svima na potpori i posjeti.

Članice HDL Ruža hrvatska: Anica, Anita, Ankica, Anja, Gordana, Kristina, Lea, Maja, Mila i Sašenka.



# Veseo i radostan dan otvorenih vrata Hrvatskoga društva Ljubljana

TEKST:  
**IVANA STIPIĆ LAH**

FOTO:  
**PETAR ANTUNOVIĆ**



**DAN OTVORENIH VRATA** koje Hrvatsko društvo Ljubljana tradicionalno održava svakoga prosinca u predbožićnome ozračju ove je godine privukao ne samo članove društva već i mnoge druge ljubitelje hrvatske kulture. Uz kuhanino vino i slasne zalagaje goste su privukli gitara, dobro društvo i pjesma.



Osim članova i prijatelja iz ostalih hrvatskih društava u Ljubljani zabavi su se priključili i susjedi, koji za postojanje društva do tog dana nisu znali. Marko, jedan od susjeda je rekao: »Ljubitelj sam klapskih pjesama i hrvatske kulture, a premda živim u blizini, za postojanje društva do danas nisam znao. Kada sam čuo pjesmu i gitaru, morao sam doći i vidjeti što se to događa.«

Prostor društva uredile su i svojim djelima ukrasile članice sekcije ručnih radova Ruža hrvatska.

Zabavi je prisustvovao i predsjednik društva, Petar Antunović, koji je klapi Lavanda zahvalio na odličnoj atmosferi, a zahvalio je i svima ostalima koji su svojim radom, prilozima i sudjelovanjem uveličali ovu zabavu i ugodno druženje.

Hrvatsko društvo Ljubljana iskoristilo je dan otvorenih vrata i za promociju novoosnovanih sekcija u društvu, koje će, sudeći prema odjecima posjetitelja na zabavi, u sljedećoj godini zasigurno biti i još sadržajnije.



# Kreće novo doba Hrvatskoga Društva Ljubljana

TEKST:  
IVAN BOTTERI

## OŽUJAK JE ZAPOČEO S NOVIM KLASJEM

u vašim rukama. Želimo da s Klasjem krene i novo doba Hrvatskoga društva Ljubljana u očuvanju i njegovanju hrvatskoga jezika, kulture, običaja i baštine. Time ćemo najviše učiniti na održavanju i jačanju prepoznatljivosti i priznanju hrvatskoga nacionalnog identiteta u prijateljskoj Sloveniji. Naša je aktivnost vrjednija ako smo otvoreniji, ako nas je više u broju i u generacijama, ako sami stvaramo događaje i uživamo u njima, zajedno s našim prijateljima koje ćemo pozivati.

21. ožujka, u subotu, okupit ćemo se na Gođišnjoj skupštini društva, kada ćemo saslušati izvješće o našem djelovanju u 2014. godini te predstaviti plan i program djelatnosti za ovu godinu. Dakako, bit će to prigoda da o svemu raspravljamo. O onome što je bilo i još više o onome što bismo željeli učiniti ubuduće. Svaka ideja je vrijedna promišljanja. U dobroj namjeri dolaze uvijek i dobra djela.

28. ožujka (subota) naše vrijedne sekcije ručnih radova »Ruža hrvatska« i »Pčelice« prigodom uskršnjih blagdana priređuju izložbu svojih radova u Domu Janeza Krnsika Trnovo. Bit će to radovi od prirodnih materijala, u različitim tehnikama. »Pčelice« će nastupiti s pjesmama i recitacijama na hrvatskom jeziku.

24. svibnja (subota) idemo tradicionalno na komemoraciju hrvatskim žrtvama na Crngrob kod Škofje Loke. Svetu misu slavit će župnik Stare Loke, velečasni dr. Alojz Snoj, a onda će slijediti komemorativna procesija pored grobišta i križeva, koji će se blagoslivljati i ukrasiti spomen-vijencima. Na kraju ćemo se družiti s gostima koji će na tu komemoraciju stići iz Hrvatske i Slovenije.

Od 28. svibnja (četvrtka) do 31. svibnja (nedjelje) delegacija Hrvatskoga društva Ljubljana odlazi na susret hrvatskoj jezičnoj manjini u pokrajini Molise, u srednjoj Italiji. Bit će to prigoda sudjelovanja na glavnoj proslavi zaštitnika Hrvata Svetе Luce, koja ih je pratila i štitila kada su prije više stoljeća došli u talijanska brda iznad Jadranskoga mora. Naše društvo upriličit će koncert hrvatske glazbe i izložbu hrvatskih ručnih radova. Dugo se pripremamo i želimo taj susret, pa se radujemo stjecanju novih hrvatskih prijatelja u dalekom kraju koji tako vjerno čuvaju i njeguju svoj hrvatski jezik (o tom posjetu i u posebnom članku pozdrava Hrvatima hrvatskih mješta Kruč, Filić i Mundimitar).

13. lipnja (subota) u 12.00 sati okupit ćemo se na tradicionalnom pikniku našega društva i družiti u ugodnom ozračju pjesme i igara, u što većem broju i bez kravata.

Spomenimo još jedan događaj prije početka ljetne sezone, a to je tradicionalna biciklistička karavana »Put prijateljstva Vukovar – Ljubljana«. Na put se kreće u srijedu 24. lipnja, tako da se ujutro na Dan državnosti Hrvatske i Slovenije starta iz herojskoga grada Vukovara i na putu kroz Hrvatsku i Sloveniju stiže u Ljubljani u subotu 27. lipnja, kada će se na Pogačarjevome trgu u Ljubljani prirediti doček i završni čin karavane, kroz podjelu priznanja, te nastaviti s druženjem sudionika karavane i članova hrvatskih društava, koji će izvesti i prigodan zabavni program.

U sljedećem broju predstavit ćemo događaje koji će slijediti u ljeto i jesen ove godine.

# “Zeleno okolo nas” – susret Moliškim Hrvatima

TEKST:  
IVAN BOTTERI

FOTO:  
IVAN BOTTERI

**OSTVARUJE SE NAŠA VELIKA ŽELJA** da posjetimo Moliške Hrvate i da se djelatno povežemo s njima. Oni kažu na moliškohrvatskom: »Zeleno okolo nas je ostalo staro kano naše riče!« Kako puno i lijepo rečeno u malo riječi. Sačuvali su prirodu, svoje životne i svoj jezik, koji su ponijeli na usnama kada su došli »iz one bane mora«. Tako nam je govorio Antonio Sammartino, jedan od čelnika Moliških Hrvata, duša kulturnoga preporoda, očuvanja i njegovanja jezika

## ZAŠTO

*Učer se rečaše  
Kako bihu lipe one vrimena  
Danas se reće  
One keja ke bihu lipe vrimena  
Sutra će se reć  
Su prol one lipe vrimena  
Zašto?  
U naš grad je semaj lipi vrime  
Paolo Sammartino*

Kip Sv. Luce iz Molisa



kojim su govorili u svojoj pradomovini, a stigavši na drugu obalu, na kamenu crkve u naselju Palata trajno su ostavili pisani trag: »Ljudi iz Dalmacije prvi naseliše ovaj grad i iz temelja sagradiše ovaj hram 1531. godine«. Danas Moliški Hrvati nastanjuju još samo tri moliška mjesta: Kruč (Acquaviva Collecroce), Filič (San Felice) i Mundimitar (Montemitro), u kojima još govore svojim jezikom ili, kako oni kažu, »na-našo«. Imao

sam priliku posjetiti taj hrvatski kraj »hrvatske jezične manjine«, u sjevernom dijelu južne Italije, u brdima iznad Jadranskoga mora. Više od tri godine prošle su od tog 4. lipnja (srpnja) 2011., kada mi je Antonio darovao knjigu »S našimi riči« (Našim riječima) i uz datum zapisao »Ivanu oš An, ke bi se naučil pur one govorat na-našo« (Ivanu i Ani da bi naučili govoriti po naše). Svuda u »gradu« Mundimitru osjećali smo toplinu duha, radost što govore svojim jezikom, optimizam u skromnosti gostoljubivih brda, koja su im čuvala jezik od odlaska iz sjećanja i govora.

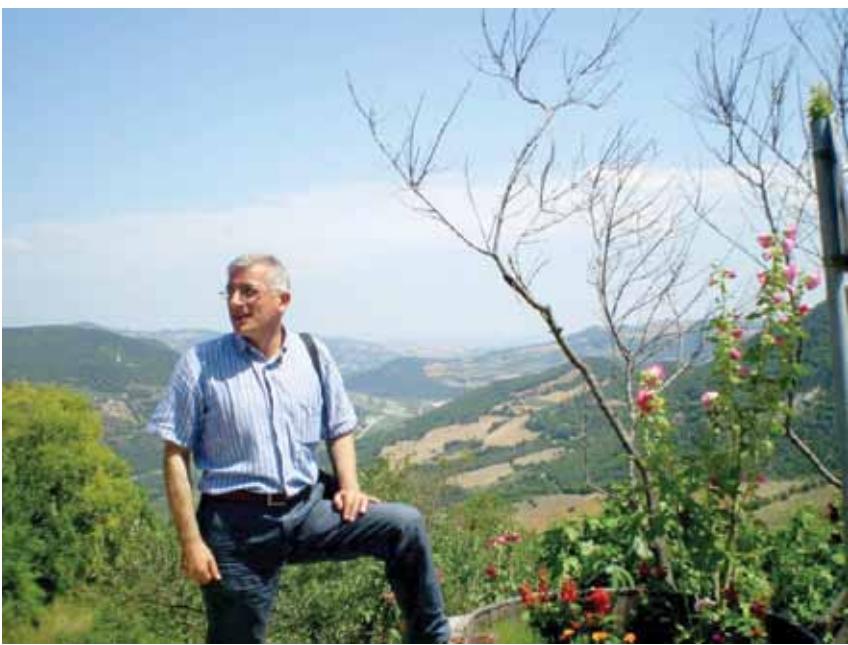
Evo iz te knjige jedne pjesmice, koja svjedoči potrebu optimizma:

Pjesma govorí kako se nostalgično osvrćemo za prošlim lijepim vremenima, a treba govoriti kako su nam uvijek („semaj“) lijepa vremena. Uvjereni smo da ćemo i mi biti dio tih njihovih lijepih vremena dolazeći iz zelene Ljubljane.

Evo kako je krenulo. Pisali smo našim prijateljima u dalekom hrvatskom kraju:

*Poštovani gospodine Antonio Sammartino,  
Hrvati u Sloveniji imaju veliku želju da*





Antonio Sammartino

upoznaju vaš život, vaše povijesno nastojanje očuvanja hrvatskoga jezika i spomena na hrvatske korijene s druge »vaše« i naše »bane« Jadranskoga mora. Nas iskreno raduju vaši uspjesi u njegovanju hrvatskoga jezika i hrvatske kulturne baštine u zemlji koja je ostavila velikoga traga svojom kulturom i u našoj matičnoj domovini. Mi se divimo kako ste uspjeli uz pomoć i blagoslov Svetе Luce držati i održavati neprekinitu duhovnu vezu s dolinama, brdima, rijekama i obalama vaših hrvatskih predaka.

Mene je čelnik Hrvata u Sloveniji Petar Antunović, koji je i sam rođen na obalama vama drage rijeke Neretve, zadužio da vam prenesem naše želje za sudjelovanjem u

Giovanni Sammartino  
i Lucia Giorgetta  
(udata Sammartino)



svibanjskome slavljenju Svetе Luce u Mundištu i cijelom moliškom kraju. Moram vam reći da je puno više onih koji bi željeli doći k vama nego li su logističke mogućnosti za tako nešto. Ja sam svoje duboke dojmove iz kratkog posjeta vašem brdovitom, a stoga čvrstom kraju, gradu i selu, morao više puta ponavljati kada se govori o vama. Moje sunarodnjake ovdje je posebice doj-mila istinita povjesna legenda o slavljenju Svetе Luce. To je uvijek kruna svih mojih priopovjedi o vašem lijepom kraju u zavičaju gdje miriše origano.

Mi bismo željeli susret s vama učiniti u vrijeme slavljenja Svetе Luce ove godine, zadnjega petka, 29. svibnja, kada bismo priredili koncert klape »Lavanda« i »Stiške« glazbene skupine sa spletom dalmatinskih i drugih hrvatskih pjesama, kraći literarni nastup, uz izložbu ručnih radova hrvatskih motiva naših žena. Željeli bismo s vama razgovarati o suradnji u njegovanju hrvatske kulturne baštine i dogоворити se o mogućim zajedničkim nastupima, susretima i akcijama. Željeli bismo tijekom ovoga našeg prvog posjeta vašem lijepom zavičaju upoznati vaša hrvatska mjesta i život hrvatske jezične zajednice.

Dragi naši hrvatski prijatelji, primite najsrdačnije pozdrave Hrvata iz Slovenije. Vi ste živi dokaz svjetske vrijednosti dubokih korijena hrvatskoga jezika i kulture.

Evo kako nam je odgovorio isti dan prijatelj Antonio:

*Poštovani g. Botteri, dragi Ivane!*

*Dragi predsjedniče Antunoviću!*

*Dragi prijatelji iz Slovenije!*

Razveselilo me vaše pismo i vaša ideja da budete naši gosti u Moliseu. Konačno će se ostvariti i naša dugogodišnja želja, koju mi je također predsjednik Antunović više puta izrazio. Hvala vam na svim lijepim i toplim riječima koje ste u svom pismu rekli za nas!

Ako sam dobro razumio, bili biste kod nas dva dana (petak i subota); a to znači da biste došli u četvrtak i otišli u nedjelju. Vaši

Kamena kuća  
u Mundimitru



termini poklapaju se s feštom u Mundimitru (29. 5.), ali i s feštom u Filiču (30. 5.).

Prema tome, a i prema vašim uputama, predlažem vam sljedeći okvirni program, a naknadno ćemo usuglasiti ostale pojedinstosti.

Veselimo se vašem dolasku.

Uz srdačne pozdrave,

Antonio Sammartino

Predviđeni termini posjeta, prema pri-

Lijevo Antonina Piccoli  
i desno Lucia Giorgetta



jedlogu Sammartina, sa smještajem u B & B objektima (odnosno po kućama za goste):

#### Četvrtak 28.5.2015:

- Put i dolazak

#### Petak 29.5.2015:

- Program u Mundimitru Subota 30. 5. 2015:
- Posjet Filiču
- Posjet Kruču Nedjelja 31. 5. 2015:
- Odlazak

Put je dug 785 kilometara i autobusom je iz Ljubljane potrebno oko 10 sati, uključujući i kraća stajanja, a može se učiniti i koje kraće razgledavanje nekog od usputnih mesta na relaciji: Ljubljana – Venecija – Padova – Ravenna – Ancona – Pescara – skretanje na državnu cestu S650 za Iserniu i na toj cesti skretanje za Montemitro, do Via Makarska. Mogući je polazak ispred hale Tivoli ili parkirališta na Viču, recimo u osam sati, tako da se u Mundimitar stigne oko 18 sati ili koji sat kasnije ako budu duža razgledavanja.

# Gangster te voli u Kinoteci

Projekcija hrvatskoga dokumentarca  
u Slovenskoj kinoteci

**KRAJEM PROŠLE GODINE** u Slovenskoj kinoteci u Ljubljani članovi Hrvatskoga društva Ljubljana organizirali su prvu večer hrvatskoga filma.

Predstavljeni je film, dokumentarac »Gangster te voli«, kako autori kažu, »tragi-komedija o ljubavnim odnosima u 21. stoljeću«. Film govori o bračnom posredniku u Imotskom, Nedjelju Babiću Gangsteru. Kada mu se za pomoć obrati mlada Bugarka Maya, Gangster je uvjeren da neće biti teško pronaći pravu osobu za nju. Međutim, osim različite vjere i nacionalnosti Maya ima i sina, zbog kojega pronalazak pravog čovjeka liči na nemoguću misiju.

Nebojša Slijepčević, autor filma, predstavlja nam cijeli niz neženja Dalmatinske zagore, čija su zabava bikijade i narodnjaci u lokalnoj birtiji. Krase ih brojne predrasude, nedostatak obrazovanja i pokoji zub, ali za svoje buduće nevjeste postavljaju iznimno visoke standarde. Gangster uviđa kako je za te okorjele neženje, naviknute na samački život, svaka sitnica dovoljan razlog, izlika za stagniranje u vremenu i prostoru. Film završava gotovo žalosno: nitko od naših glavnih junaka nije pronašao ljubav.

Nakon projekcije filma pred punom dvoranom u Slovenskoj kinoteci poklonili su se autor filma Nebojša Slijepčević, producentica filma Vanja Jambrović i filmski kritičar Ivan Ramaljak. U razgovoru koji je vodila Ivana Stipić Lah govorili su o iskustvima sa snimanju filma, o poteškoćama s kojima su se susretali te s nama podijelili nekoliko in-

formacija koje su se zbile nakon snimanja: »Maya je na kraju ipak pronašla ljubav, uđala se za čovjeka koji je obožava i sada čekaju bebu«, rekla je Vanja Jambrović i tom informacijom doista obradovala nazočne.

Nakon razgovora po projekciji filma uslijedilo je druženje u foajeu Slovenske kinoteke, kojemu su osim gledatelja prisustvovali i autori filma.

U organizaciji te prve filmske večeri sudjelovali su Maja Milas i Damir Hauptman, izražavajući na kraju priredbe očekivanja da će se na takve i slične načine otvarati dijalog i poticati na razmišljanje o potreboj toleranciji među ljudima. Može se reći da je to uspjelo u ovom filmskom događaju i da će se takvi susreti ljubitelja filmske umjetnosti nastaviti kao tradicija Hrvatskoga društva Ljubljana i time doprinositi sadržajnjem događanju u slovenskoj i hrvatskoj kulturi.



TEKST:  
**IVANA STIPIĆ LAH**

FOTO:  
**EKIPA OZB HRV**

# Nataša Kupljenik, hrvatska slikarica i pjesnikinja

TEKST:  
**VESNA HRDLIČKA  
BERGELJ**

FOTO:  
**NATAŠA KUPLJENIK**

NATAŠA KUPLJENIK IMAT ĆE IZLOŽBU slika u travnju ove godine u Galeriji Gradske knjižnice Grosuplje. O sebi kaže: »Slikarica i pjesnicija, rođena u Kutini 1982. godine, od 2003. hodam ljubljanskim ulicama sa svojom Moslavinom u mislima.«

Za prvi susret u »Klasju« odabrali smo ovu pjesmu Nataše Kupljenik:



## U flekavom kombinezonu hodam Ljubljano

*u flekavom kombinezonu hodam Ljubljano  
suviše slika u glavi  
ugodne ulice  
ljudi su prazni u ovom naselju  
projek podzemlja  
daj čik i koji gram  
da zapalim misli  
zaboravim sutra  
bilo je lakše hodati u  
petogodišnjim leviskama  
poderanim na koljenima od  
pretjeranog puzaanja za autoritetima  
s mislima: Vaša Svetosti, dajte malo pažnje!  
flekavim prstima izbacivati psa van  
zaboravljen kist u zadnjem džepu  
hodati među ekipom u odijelima  
u ulici što vodi u centar  
bilo je lakše  
bila je to godina bez dana i noći  
euforija pred diplomu i kreativnost na višku  
danasa je teže obući radno  
umjetnost je mrtva  
teške boje tek kič  
pejzaži praznina  
kopiram vlastitu sliku već treći put  
svi smo mi feniksi  
utopljeni u vlastitom gnijezdu  
bježimo smočenih krila  
van!  
van!  
što dalje van!*

# Dela arhitekta Jožeta Plečnika na Hrvaškem

TEKST:  
IVAN BOTTERI

FOTO:  
IVAN BOTTERI

**SLOVITI SLOVENSKI ARHITEKT JOŽE PLEČNIK** je imel ustvarjalne povezave s hrvaškim kulturnimi krogi že v letih pred prvo svetovno vojno, posebej s hrvaškim kiparjem Ivanom Meštrovićem in umetnostnim kritikom Kostom Strajnićem. Prav Strajnić je leta 1920 napisal in izdal monografijo o Jožetu Plečniku, ki je prva monografija sploh o kakšnem slovenskem umetniku.

Plečnikovo ustvarjanje na Hrvaškem je trajalo med letoma 1909 in 1959. Leta 1909 je po naročilu bratov frančiškanov izdelal projekt rekonstrukcije romarske cerkve Matere Božje na Trsatu, nad mestom Reka. Dvakrat let pozneje je Plečnik sodeloval v žiriji mednarodnega natečaja za mestno kopališče Bačvice v Splitu. Nejak let po tem je izdelal načrt nove cerkve v Makarski. Leta 1934 so ga spet povabili frančiškani, tokrat v Zagrebu, in sicer da zasnuje svetišče Matere Božje Lurdske. Po njegovih načrtih je bila zgrajena kripta tega svetišča v Zagrebu. Med večjimi Plečnikovimi projekti je vsekakor cerkev Srca Jezusovega v Osijeku. Do druge svetovne vojne je bila ta monumentalna cerkev delno zgrajena, leta 1948 pa so jo podrli. Za slovensko arhitekturo je zelo zanimiva cerkev Svetega Križa v Zagrebu, ki jo je med dvema vojnoma, skupaj s samostanom, projektiral Plečnik za frančiškane. Namreč pri cerkvi Svetega Križa je poudarjena stožčasta konstrukcija, značilna za projekt stavbe slovenskega parlamenta, ki ni bil nikoli uresničen in je še danes tema številnih razprav v Sloveniji. V tem času

je po projektu Jožeta Plečnika dograjena cerkev Matere Božje in božjepotni kompleks romarskega središča v Mariji Bistrici.

Omenimo še malo znano, a zelo pomembno Plečnikovo stvaritev na Hrvaškem – paviljon na Brionih, v poletni rezidenci Josipa Broza Tita, zgrajen leta 1956 v obliki klasičnega antičnega hrama, krožnega tlorisa s stebri. Vsa ta dela, ki jih je Plečnik ustvaril na Hrvaškem, nam govorijo, da je sloviti slovenski arhitekt pustil svoj trajni pečat tudi v hrvaški kulturi in da je na Hrvaškem zelo cenjen. Spomnimo, da je njegovo stanovanje v Ljubljani bilo poleg cerkve Svetega Janeza Krstnika na Trnovem, kjer smo imeli lansko leto hrvaško mašo, ob Saboru hrvaške kulture, v cerkvi pa so tudi Plečnikove stvaritve.

Stane Bregar in podoba igralska podoba Jožeta Plečnika



Matera Božja Lurdska –  
Zagreb  
Foto: Župnija MBL –  
Zagreb



Podoba Plečnika ob  
Tromostovju



Podoba Plečnika  
med skodelicami in  
Tromostovjem



Ob rojstnem dnevu Plečnika, 23. januarja letos so člani kulturno-etnološkega društva Gallus Bartholomaeus iz Šentjerneja, od koder je bila doma Urška, dolgoletna gospodinja slovitega arhitekta, priredili čajanko ob Tromostovju na Prešerenovem trgu in na drugih lokacijah v Ljubljani, ter mimoindom ponujali Pleničkov čaj iz plečnikovih skodelic ob pozdravih žive podobe Jožeta Plečnika. Predstavnik občine Kostanjevica na Krki in predsednik odbora postavitev Plečnikovega parlamenta-Doma slovenske državnosti Stane Bregar nam je predstavil pomen tega dogodka za vsakdanje življenje: »Čaj je pijača, ki se že tisočletja uporablja za poživitev in osvežitev. Izbrana domača zelišča zaradi svojih blagodejnih učinkov odpravlja različne tegobe. Šenjerečanka Urška Luzar je za arhitekta Jožeta Plečnika skrbela od leta 1932, ko se je iz Prage vrnil v Ljubljano, do njegove smrti leta 1957. Plečnikova gospodinja Urška je živelna v senci velikega mojstra. Iz izbranih zelišč je pripravljala čaj, ki je navdihoval mojstrove ustvarjalne misli. Arhitektu je Urška čaj vedno pripravila v čajni skodelici, ki je kot poseben spomin ohranila, in je shranjena v zasebni zbirki Plečnikovih del. Ta skodelica pred vami je replika plečnikove skodelice nastale po njegovem načrtu«, nam je reklo Stane Bergar.

# Osamelec

*Prekmurska ravnica  
splet pisanih poljskih preprog,  
med njimi na poti  
osamelec – križani Bog.*

*S prebitimi rokami  
blagoslov trosi na širno ravan,  
na to rodovitno dlan,  
da vzbrsti žito in poplavi lan.*

*Prekmurska ravnica  
spev zemljice rodne,  
zelenih travnikov in pašnikov ob Muri,  
kjer v vrbju iščemo piščali,  
da nanje bi igrali  
v prebjajajočo pomlad in bogato jesen  
sreče bogati in željenih darov.*

*O, znamenje božje,  
ki daje nam kruha vsakdanjega,  
strmi sredi ravnine,  
spremlja nas domačine, ki se približa,  
tiho odkrije se in pokriža.  
Pozdrav zdomcu je,  
lačnemu domovine,  
ki vrača se iz mrzle tujine,  
pod topel rodni krov.*

*A ustaviš za hip se ob Njem  
kmet, ki obdeluješ Njegove poljane,  
ki daje ti kruha zate in zame,  
delavec, ki hitiš v industrijo  
in misliš na tiste, ki brez službe trpijo?*

*Žena in mati polna skrbi  
polaga Mu v srce in dlani  
da zmogla družinski bo križ  
spremeniti v dnevni paradiž.*

*Starček, ki ves upognjen si,  
na palico se opiraš,  
se kdaj na osamelca ob poti oziraš  
za tolažbo, pomoč?*

*Otrok, brezskrben srečnež vsakega dne,  
ti igro kdaj prekiniti uspe,  
stopiti do osamelca  
in občutiti radost in srečo božjega vrelca?*

*In mi vsi, ki smo deležni Njega,  
osamelca sredi ravnine,  
prinašamo radost Mu in bolečine  
iz vsega srca poklonimo se,  
saj vsi smo otroci Njega  
osamelca sredi ravnine,  
Boga vse naše ranjene domovine.*

*Križani Bog  
varuj nesreč nas in vsakdanjih  
nadlog!*

*Prekmurka*

